

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-IV Supplementary Examination: March/April-2023

Education (Optional) Paper-VI

EDUO6: Education in Post-Independence India

Day and Date: Tuesday, 11/07/2023

Total Marks: 60

Time: 3.00 PM To 5.00 PM

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 According to Secondary Education Commission -----is the main goal of secondary education.
a) Personality Development b) Life Skills Development c) Leadership Development d) All of the above
- 2 Multi-purpose schools were a recommendation of theCommission.
a) Secondary Education b) Mudaliar c) Sadler d) Kothari
- 3 The Secretary of Secondary Education Commission was -----.
a) Principal Dr. J.P Naik b) Dr. Radhakrishnan c) Principal A.N Basu d) Principal M.T .Vyas
- 4 A special inspector has to be arranged for monitoring..... Subject, is stated in the Secondary education commission
a) Physical Education b) Arts c) Home Science d) All of the above
- 5 The Secondary Education Commission has recommended secondary education for the age group of-----
-----.
a) 11 to 15 b) 11 to 16 c) 11 to 17 d) 11 to 18
- 6 For increasing social and national integration---- is used.
a) Social service b) National student army c) Celebrating festivals d) All of the above
- 7 According to Kothari Commission, the retirement age of a teacher should generally be ----- years.
a) 58 b) 60 c) 62 d) 65
- 8 The Kothari Commission has recommended scholarships tostudents for foreign studies every year.
a) 200 b) 500 c) 800 d) 1000
- 9 The Secretary of Education Commission of India was-----.
a) Dr. D. S. Kothari b) Shri. Gopaldaswamy c) Dr. J. P. Naik d) Professor M. B. Mathur
- 10Commission recommended to start Neighbourhood School scheme in primary school.
a) Secondary Education Commission b) Kothari Commission c) University Commission d) Ramamurthy Committee
- 11 The National Education Policy 1986 stated that there should be an investment of --- per cent in education.
a) 6 b) 5 c) 7 d) 9

- 12 Under Chalk Board campaign, teachers were made available.....
- a) Text books b) Educational materials c) Separate toilets d) Sports materials
- 13 The National Education Policy of 1986 has feature.
- a) Uniform education structure b) National education system c) Creation of innovations and schemes d) All of the above
- 14 The 1986 educational policy suggests thatmedia should be used for continuing education.
- a) Radio b) Television c) Movies d) All of the above
- 15 In the National Education Policy for primary school teachers---- were established.
- a) Evaluation Institute b) District Education and Training Institute
c) Teachers Association d) Grievance Redressal Institution

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Structure of secondary education in mudaliyar commission
- 2 Teaching Methods in Mudaliyar Commission
- 3 According to Kothari Commission ,Structure of education
- 4 Characteristics of National Curriculum Framework 2020

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Mudaliyar Commission for school approval
- 2 Recommendations of Kothari Commission about teacher education .
- 3 Write characteristics of operation blackboard .
- 4 Write teacher role and National Education Policy 1986.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Explain objectives of secondary school education according to Mudaliyar Commission.
- 2 Explain suggestions and recommendations made by Kothari Commission to raise the standard of teachers.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 माध्यमिक शिक्षण आयोगानुसार ----- हे माध्यमिक शिक्षणाचे प्रमुख ध्येय आहे.
अ) व्यक्तिमत्व विकास ब) जीवनकलेचा विकास क) नेतृत्व विकास ड) वरील सर्व
- 2 बहुउद्देशीय शाळा हीआयोगाची शिफारस होती.
अ) माध्यमिक शिक्षण ब) मुदलियार क) सॅडलर ड) कोठारी
- 3 माध्यमिक शिक्षण आयोगाचे सचिव ----- हे होते.
अ) प्राचार्य डॉ.जे.पी.नाईक ब) डॉ.राधाकृष्णन क) प्राचार्य ए.एन.बासू ड) प्राचार्य एम.टी.व्यास

- 4 ----- या विषयाच्या निरीक्षणासाठी विशेष निरीक्षकाची सोय करावी लागते असे माध्यमिक शिक्षण आयोगामध्ये सांगितले आहे.
 अ) शारीरिक शिक्षण ब) कला क)गृहशास्त्र ड)वरील सर्व
- 5 माध्यमिक शिक्षण आयोगाने----- वयोगटासाठी माध्यमिक शिक्षण सुचवलेले आहे.
 अ) 11ते15 ब) 11ते16 क) 11ते17 ड) 11ते18
- 6 सामाजिक व राष्ट्रीय एकात्मता वृद्धिंगत होण्यासाठी----- चा उपयोग होतो.
 अ) समाजसेवा ब) राष्ट्रीय छात्र सेना क) सण साजरे करणे ड) वरील सर्व
- 7 कोठारी आयोगानुसार ,शिक्षकाचे निवृत्त होण्याचे वय सामान्यतः----- वर्षे असावे.
 अ)58 ब) 60 क) 62 ड)65
- 8 कोठारी आयोगाने परदेशी अध्ययनासाठी दरवर्षी----- विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीची शिफारस केली आहे.
 अ)200 ब)500 क)800 ड)1000
- 9 भारतीय शिक्षण आयोगाचे सचिव----- हे होते.
 अ)डॉ. डी. एस. कोठारी ब) श्री. गोपालस्वामी क)डॉ. जे. पी. नाईक ड)प्रोफेसर एम. बी .माथूर
- 10 प्राथमिक शाळेमध्ये शेजारधर्म शाळा योजना सुरु करावी अशी शिफारस -----आयोगाने केली.
 अ) माध्यमिक शिक्षण आयोग ब)कोठारी आयोग क)विद्यापीठ आयोग ड)राममूर्ती कमिटी
- 11 राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण1986 मध्ये शिक्षणात---- टक्के गुंतवणूक असावी असे सांगितले.
 अ)6 ब)5 क) 7 ड)9
- 12 खडू-फळा मोहिमेअंतर्गत शिक्षकांसाठी---- उपलब्ध करून देण्यात आले.
 अ) पाठ्यपुस्तके ब)शैक्षणिक साहित्य क) स्वतंत्र स्वच्छतागृहे ड) खेळ साहित्य
- 13 1986 च्या राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाचे---- हे वैशिष्ट्य आहे.
 अ)समान शिक्षण संरचना ब)राष्ट्रीय शिक्षणपद्धती क) अभिनव व योजनांची निर्मिती ड) वरील सर्व
- 14 1986 शैक्षणिक धोरणात निरंतर शिक्षणासाठी— माध्यमाचा वापर करावा असे सुचविले आहे.
 अ)आकाशवाणी ब)दूरदर्शन क) चित्रपट ड)वरील सर्व
- 15 प्राथमिक शाळांच्या शिक्षकांसाठी राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणात----- स्थापन करण्यात आल्या.
 अ) मूल्यमापन संस्था ब)जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था
 क) शिक्षक संघटना ड) तक्रार निवारण संस्था

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 मुदलियार आयोगानुसार माध्यमिक शिक्षणाची रचना
- 2 मुदलियार आयोगातील अध्यापन पद्धती
- 3 कोठारी आयोगानुसार शिक्षणाची रचना
- 4 राष्ट्रीय अभ्यासक्रम आराखडा 2020 वैशिष्ट्ये

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 मुदलियार आयोगानुसार शाळा मान्यता अटी
- 2 शिक्षकशिक्षणाच्या बाबतीत कोठारी आयोगाच्या शिफारशी लिहा.
- 3 खडू फळा मोहिमेची वैशिष्ट्ये लिहा.
- 4 राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण 1986 आणि शिक्षकाची भूमिका लिहा.

- 1 मुदलियार आयोगानुसार माध्यमिक शिक्षणाची ध्येये स्पष्ट करा.
- 2 कोठारी आयोगानुसार शिक्षकांचा दर्जा उंचावण्याकरता मांडलेल्या सूचना व शिफारशी स्पष्ट करा .

Model Answer Paper

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-IV Supplementary Examination: March/April-2023

Education (Optional) Paper-VI

EDUO6: Education in Post-Independence India

Day and Date: Tuesday, 11/07/2023

Total Marks: 60

Time: 3.00 PM To 5.00 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 माध्यमिक शिक्षण आयोगानुसार ----- हे माध्यमिक शिक्षणाचे प्रमुख ध्येय आहे.

अ) व्यक्तिमत्व विकास ब) जीवनकलेचा विकास क) नेतृत्व विकास ड) वरील सर्व

Option 4

2 बहुउद्देशीय शाळा हीआयोगाची शिफारस होती.

अ) माध्यमिक शिक्षण ब) मुदलियार क) सॅडलर ड) कोठारी

Option 1

3 माध्यमिक शिक्षण आयोगाचे सचिव ----- हे होते.

अ) प्राचार्य डॉ.जे.पी.नाईक ब) डॉ.राधाकृष्णन क) प्राचार्य ए.एन.बासू ड) प्राचार्य एम.टी.व्यास

Option 1

4 ----- या विषयाच्या निरीक्षणासाठी विशेष निरीक्षकाची सोय करावी लागते असे माध्यमिक शिक्षण आयोगामध्ये सांगितले आहे.

अ) शारीरिक शिक्षण ब) कला क) गृहशास्त्र ड) वरील सर्व

Option 4

5 माध्यमिक शिक्षण आयोगाने----- वयोगटासाठी माध्यमिक शिक्षण सुचवलेले आहे.

अ) 11ते15 ब) 11ते16 क) 11ते17 ड) 11ते18

Option 3

6 सामाजिक व राष्ट्रीय एकात्मता वृद्धिंगत होण्यासाठी----- चा उपयोग होतो.

अ) समाजसेवा ब) राष्ट्रीय छात्र सेना क) सण साजरे करणे ड) वरील सर्व

Option 4

7 कोठारी आयोगानुसार ,शिक्षकाचे निवृत्त होण्याचे वय सामान्यतः----- वर्षे असावे.

अ)58 ब) 60 क) 62 ड)65

Option 2

8 कोठारी आयोगाने परदेशी अध्ययनासाठी दरवर्षी----- विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीची शिफारस केली आहे.

अ)200 ब)500 क)800 ड)1000

Option 2

9 भारतीय शिक्षण आयोगाचे सचिव----- हे होते.

अ)डॉ. डी. एस. कोठारी ब) श्री. गोपालस्वामी क)डॉ. जे. पी. नाईक ड)प्रोफेसर एम. बी .माथूर

Option 3

10 प्राथमिक शाळेमध्ये शेजारधर्म शाळा योजना सुरु करावी अशी शिफारस -----आयोगाने केली.

अ) माध्यमिक शिक्षण आयोग ब)कोठारी आयोग क)विद्यापीठ आयोग ड)राममूर्ती कमिटी

Option 2

11 राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण 1986 मध्ये शिक्षणात---- टक्के गुंतवणूक असावी असे सांगितले.

अ) 6 ब) 5 क) 7 ड) 9

Option 1

12 खडू-फळा मोहिमेअंतर्गत शिक्षकांसाठी---- उपलब्ध करून देण्यात आले.

अ) पाठ्यपुस्तके ब) शैक्षणिक साहित्य क) स्वतंत्र स्वच्छतागृहे ड) खेळ साहित्य

Option 2

13 1986 च्या राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाचे---- हे वैशिष्ट्य आहे.

अ) समान शिक्षण संरचना ब) राष्ट्रीय शिक्षणपद्धती क) अभिनव व योजनांची निर्मिती ड) वरील सर्व

Option 4

14 1986 शैक्षणिक धोरणात निरंतर शिक्षणासाठी---- माध्यमाचा वापर करावा असे सुचविले आहे.

अ) आकाशवाणी ब) दूरदर्शन क) चित्रपट ड) वरील सर्व

Option 4

15 प्राथमिक शाळांच्या शिक्षकांसाठी राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणात---- स्थापन करण्यात आल्या.

अ) मूल्यमापन संस्था ब) जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था

क) शिक्षक संघटना ड) तक्रार निवारण संस्था

Option 2

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 मुदलियार आयोगानुसार माध्यमिक शिक्षणाची रचना

Ans:

2 मुदलियार आयोगातील अध्यापन पद्धती

Ans:

3 कोठारी आयोगानुसार शिक्षणाची रचना

Ans:

4 राष्ट्रीय अभ्यासक्रम आराखडा 2020 वैशिष्ट्ये

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 मुदलियार आयोगानुसार शाळा मान्यता अटी

Ans:

2 शिक्षकशिक्षणाच्या बाबतीत कोठारी आयोगाच्या शिफारशी लिहा.

Ans:

3 खडू फळा मोहिमेची वैशिष्ट्ये लिहा.

Ans:

4 राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण 1986 आणि शिक्षकाची भूमिका लिहा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 मुदलियार आयोगानुसार माध्यमिक शिक्षणाची ध्येये स्पष्ट करा.

Ans:

2 कोठारी आयोगानुसार शिक्षकांचा दर्जा उंचावण्याकरता मांडलेल्या सूचना व शिफारशी स्पष्ट करा .

Ans:
